

SLOVENSKI

zhaja vsak dan popoldne, izvenšči medelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišstvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Svećeniki in država

Večina prebivalstva v naši državi pripada pravoslavni cerkvi. Po številu drugi so katoliki, tretji pa muslimani. Poleg teh veroizpovedi so v naši državi priznane tudi protestantska, starokatoliška in židovska konfesija. Ker je pri nas ustavno uveljavljena verska svoboda, se lahko vse te verske organizacije popolnoma svobodno gibajo in javno udeležujejo.

Vse te konfesije uživajo v polni meri vse pravice, ki jih jim daje ustava, izvršujejo pa tudi vse dolžnosti, ki jih imajo napram državi. Vse te veroizpovedi so s svojim položajem zadovoljne in nikdar ni slišati nobenih pritožb, da bi jim država zabranjevala svobodno njih udeleževanje in njih svobodni razvoj.

Tudi duhovščina teh konfesij izpolnjuje ne samo vestno svoje poklicne dolžnosti, marveč je tudi lojalna in izvrševanju svojih državljskih dolžnosti, zavedajoč se, da je država tisti močnik činitelj, ki s svojo avtoriteto in s svojimi organi skrbi ne samo za red in mir, marveč tudi za svobodo verskega življenja in udeleževanja.

Govorili smo o vseh, v naši državi priznanih verskih družbah, ker bi pač moralo biti stališče vseh teh verskih organizacij napram državi enako. Vendar pa žal ni povsem tako. Izvestni krogi naše katoliške duhovščine se trudijo pokazati, da je edina izjema med konfesijami, kar se tiče lojalnega stališča napram državi oblasti, katoliška. Ti krogi neprestano poudarjajo, da katoliška konfesija ni zadovoljna s svojim položajem — enake med enakimi, marveč da zahteva za se ne samo predprave in privilegije pred drugimi, temveč pravno absolutno in neomejeno gospodarstvo nad vsemi drugimi in seveda tudi nad državo samo. Zastopajo to svoje načelo, terjajo ti krogi, da bodi nji država ponižna in poslušna dekla, ki naj pokorno izvršuje samo njihove ukaze, ne priznavajo pa, da bi imela katoliška veroizpoved koksnekolikoli dolžnosti ali četudi samo moralne obveznosti napram državi.

Najmanj, kar zahtevajo ti predstavitelji katolicizma v naši državi, je, da imej katoliška cerkev pri nas vse pravice, ki so posledica državne organizacije, a prav nobenih dolžnosti. skratka da bodi katoliška cerkev ne samo država v državi, marveč mnogo več — država nad državo.

Spričo takšnega načelnega stališča v teh naših katoliških cerkvenih krogih je seveda neizogibno, da se pojavljajo neprestano večji ali manjši konflikti med državno oblastjo in m d posamejnimi predstavitelji katoliške cerkve v naši državi. Med katoliško hierarhijo stojita na čelu onih, ki se bore za nadvlado cerkve nad državo, bosanski nadškof dr. Šarić in ljubljanski škof dr. Jeglič. Za sabo imata kohorto borbenih, fanatiziranih pomočnikov, ki so izvršilni organi njih načrtov za izvojeve cerkvene supremacije nad državo.

Ako zremo na to borbenost, na njihove neprestane spore z državo in primerjamo soglasnost drugih veroizpovedi z državnimi oblastmi, lojalno nastopanje njih celokupnega svečenstva napram državi in njenim ustanovam, se nam nehotе vsiljuje vprašanje: Zakaj baš gotovi predstavitelji katoliške cerkve niso zadovoljni s položajem, ki ga ima ta cerkev, enako kakor vse druge cerkve v naši državi, zakaj baš poedinli služabniki te cerkve ne izpolnjujejo tako lojalno svojih dolžnosti nasproti državi, kakor smo to vajeni videti pri duhovščini drugih konfesij? Zakaj prosil z vso dušo pri vsaki priliki pravoslavni patrijarh, a tudi najnižji diakon te cerkve božjega blagoslova na državo, ki ji pripada, zakaj molita židovski rabinec in muslimanski mufti a enako goreče za blazor in srečo naše skupne domovine, dočim marsikateri katoliški dostojanstvenik in morda tudi posamezni svečenik le prisiljeno sicer šepeče molitve za dobrobit države, v srcu pa želi njen rakorj, njen razpad?

Odgovor na ta vprašanja ni težak! Svećeniki najrazličnejših konfesij, ki žive in mirjo v naši državi, se čutilo eno z ljudstvom, med katerim delujejo, in z državo, ki jo tvori to ljudstvo, in niso pod nobenim kakršnimkoli vplivom od zunaj, izvestni krogi med katoliško hierarhijo pa so izgubili vsake stike z narodom, katerega duševni voditelji bi naj bili, in podlegli napaiveč tuji vplivom, ki nečesto uvaževati ne državnih, še manj pa narodnih interesov. Stranka, ki zastopa naziranje teh krogov, je pri nas SLS. In prav zbog tega, ker se je postavila popolnoma v službo teh krogov ne ozira se na ljudstvo, in se

Protokol sporazuma se objavi...

Senzacionalni članek «Samouprave». — Sestanek Pašića in Radića. — Ogorčenje članov finančnega odbora proti načelniku Milanu Saviću.

— Beograd, 16. oktobra. (Izv.) S povratkom ministrskega predsednika Pašića razvijajo se politični dogodki povsem normalno in polagoma. V narodni skupščini, kljub temu, da se jutri prične izredno zasedanje, je opaziti prav malo število poslancev. Večina se nahaja še vedno izven Beograda.

Menda se za nobeno zasedanje skupščine ni bilo tako minimalnega zanimanja, kakor za sedanje. Kot razlog navajajo dolgotrajne počitnice in odsotnost ministrskega predsednika Pašića iz države. Načrti N. kole Pašića so najbližnji okolici povsem neznan in zato vlada v javnosti gotova napetost.

Pozornost politične javnosti je danes dopoldne bila osredotočena na razgovor, ki se je vršil med Pašićem in Stepanom Radićem. Stepan Radić je danes ob 7.20 jutraj prispel z zagrebškim brzovlakom v Beograd. Na potu sta ga spremljala radićevca dr. Kežman in Rude Bačinić. Stepan Radić je s postaje odšel neopazeno na stanovanje ministra Pavla Radića. Ob 11. dopoldne in Stepan Radić posetil ministrskega predsednika Pašića. Razgovor med obema sedaj opoldne še traja. Glavno vprašanje je, ali stopi Stepan Radić v vlado. To vprašanje še ni definitivno rešeno. Čeravno to skuša javnosti natveziti vladinovsky časopisje, Nikola Pašić po svoji stari taktiki odlaga rekonstrukcijo svojega kabineta, ker se pojavlja sedaj veliko število ministrskih kandidatov. Rekonstrukcija vlade žele samo oni radikali, ki imajo pretenzije na ministrske sedže.

Ministrski predsednik Nikola Pašić je danes dopoldne tudi dolgo konferiral z različni prvaki radikalne stranke.

Kakor je poučen Vaš dopisnik, se nedeljske seje radikalnega kluba udeležijo osebe:

no tudi Nikola Pašić, ki pada klubu zelo obširno poročilo o notranjepolitičnih prilikah. Trditve vladinovsky tiska, da pada Pašić posebno izjavo o sporazumu, v kateri povdara, da je on nosilec politike sporazuma, je tendenciozna.

— Beograd, 16. oktobra. (Izv.) V parlamentarnih krogih je danes vzbudil izredno senzacionalni članek glavnega glasila radikalne stranke «Samouprave», ki piše o sporazumu z Radićem in veli: Iz protokola sporazuma, ki se skoraj objavi, bo nedvomno ugotovljeno, da niso v pogajanja za sporazum pooblašteni radikalni delegati, ki so aktivni člani vodstva radikalne stranke, nikdar n. silili na odklonitev samostojnih demokratov iz te kombinacije. Baš nasprotno. Vse svoje sile so zastavili, da se samostojni demokratje pritegnejo v to kombinacijo. Naleteli pa so na odločen in kategoričen odpor pri delegatih HSS. Nedvomno je, da je bil o tem obveščen g. Svetozar Pribičević.

— Beograd, 16. oktobra. (Izv.) Veliko ogorčenje med člani narodne skupščine, zlasti onimi, ki pripadajo po poklicu poljedelstvu, je izrazil nastop načelnika ministrstva trgovine in industrije Milana Savića na včerajšnji seji sekcije finančnega odbora, ki razpravlja načrt zakona o novi carinski avtonomni tarifi. Savić je skušal pritiskati na člane sekcije, da bi sprejeli carinsko tarifo, kakor jo je sestavila vlada. Od strani radikalov je doživel Savić velik odpor. Sekcija je sicer sprejela vse člene carinske tarifa z nekaterimi izjemami, toda ogorčenje je zavrnila izjavo Savića, da se pri carinski tarifi ni treba ozirati na poljedelstvo, ker njega položaj ni žalosten, marveč je poljedelstvo imelo do sedaj pet mastnih let. So stanovi, ki potrebujejo zaščito, in to zlasti narodna obramba, ki je najvažnejši faktor v državi.

V Locarnu je zagotovljen mir Evropi

Varnostni pakt sprejet. — Važna Chamberlainova izjava. — Painlevé pravi: Ta dan pomenja zgodovinski datum! — Ludendorff sovražnik miru. — Konferenca v soboto končana.

— Pariz, 15. oktobra. (H.) Iz Locarna javljajo: Nemška delegacija je prejela pooblastilo za sprejem varnostnega pakta.

— Locarno, 15. oktobra. (S.) Danes ugotavljajo, da je renski varnostni pakt takorekoč izgotovljen. Redakcija nemško-francoske in nemško-belgijske razsodiščne pogodbe je izvršena. Pogodba s Češkoslovaško je pred zaključkom. Francoski, belgijski in nemški juristi so sestavili razsodiščno pogodbo.

— Praha, 15. oktobra. Iz Berlina javljajo »Narodni Listy«, da je imel državni tajnik Kempner nalogo, v Berlinu podati gotova pojasnila glede izjav zavaznikov Nemčiji, ki imajo velik pomen za vso konferenco. Gre v glavnem za sprejem obveznosti iz statuta Društva narodov od strani Nemčije.

V inozemstvu so neprijetno dirnili nastopi in protesti nacije. opozicije proti varnostnemu paktu in konferenci v Locarnu. Neugodno je vplivala v inozemski javnosti izjava voditelja nemških nacionalistov Hergta v Elberfeldu, v kateri grozi, da nacionalisti izstopijo iz Luthrovskega kabineta, če ne bodo upoštevali v Locarnu nemško-nacionalistične zahteve. Nacionalisti zahtevajo v prvi vrsti odpojkne mednarodne vojaške kontrole komisije in izpraznitev kolonske cone, popolno svobodo Nemčije pri pogajanjih s sovjetsko Rusijo in da bi bila splošna razorožitev izvedena pred vstopom Nemčije v Društvo narodov oziroma pred sprejemom člena 16. statuta po nemški delegaciji. Glavna sovražnika varnostnega pakta sta med nemškimi nacionalisti grof Westarp in general Ludendorff.

stavila v nasprotje z državo, je neizmerno škodovala našim narodnim interesom. Da je takšna politika pokubna, so, kakor se zdi, jeli uvidevati tudi posamezni duhovniki, ki so doslej tvorili jedro stranke, ter se borili proti takšnemu vodstvu strankine politike, ki se lov samo za našemu narodu docela tujiimi gesli, pri tem pa brezvestno zapostavlja državne in z njimi v ozki zvezi stoječe narodne interese.

Ker je že zadnji čas, da se i pri nas odpro na široko vrata trezni in razumni politiki, ki bi naj enako uvaževala državne, kakor narodne interese, iskreno pozdravljamo tak pokret in le želimo, da bi imel uspeh, ker bi to znatno pripomoglo k ozdravljenju našega zastrupljenega javnega življenja.

— Locarno, 15. oktobra. V glavnih potezah so znane pogodbe, ki jih sprejme in odobri varnostna konferenca. Predložene bodo te le pogodbe: 1. renski varnostni pakt med Nemčijo, Francijo, Belgijo, Anglijo in Italijo. 2. Splošna arbitražna pogodba med Nemčijo in Francijo. 3. Splošna arbitražna pogodba med Nemčijo in Belgijo. 4. Splošna arbitražna pogodba med Nemčijo in Češkoslovaško. 5. obsežnejša arbitražna pogodba med Nemčijo in Poljsko. 6. Konvencija med Francijo in Češkoslovaško. 7. Konvencija med Francijo in Poljsko. Poslednji dve konvenciji bosta sklenjeni namenoma, da se popolnoma zajamčijo vzhodne meje s pomočjo Francije.

— Locarno, 15. oktobra. (S.) Museolini je prispel semkaj.

— Berlin, 15. oktobra. Na banketu, ki ga je priredilo mesto Dresden povodom poseta državnega predsednika, je med drugim Hindenburg izjavil: Bodite zagotovljeni, da je težki položaj nemškega gospodarstva predmet stalne in resne pozornosti državne vlade. Le strnjeni smo dovolj močni, da premagamo izredne težave in krize. Za to moč je potrebna tudi notranja sloga nemškega naroda in čut skupnosti, ki mora biti nad strankami.

— Locarno, 15. oktobra. (Izv.) Na banketu, ki ga je priredila mednarodna novinarska zveza na čast voditeljem posameznih delegacij, je Chamberlain v svoji napitnici naglašal:

Doseženi uspehi daleko prekašajo vse optimistične nade, ki smo jih gojili ob začetku konference. Danes doseženi uspehi ne pomenja nikakega veljaneja miru, marveč mir, ki je bil sklenjen v soglasnem sporazumu. Nova doba nastopa v Evropi. S sklenitvijo renske varnostne pogodbe in razsodiščne pogodbe med Nemčijo in Francijo oziroma med Nemčijo in Belgijo so bili na konferenci rešeni najvažnejši problemi.

Arbitražni pogodbi s Poljsko in Češkoslovaško ste pred zaključkom. Zdi se, da Poljska privoli v obligatorično razsodišče. Pričakujemo, da bodo jutri (v petek) omeniti razsodiščni pogodbi predloženi plenarni konferenci. V slučaju, da se jutri pogodbe sprejmejo, bo konferenca v soboto zaključena.

— Pariz, 15. oktobra. (Izv.) Glavni tajnik francoske delegacije Massigli je prispel iz Locarna ter predložil ministrskemu predsedniku Painlevéju tekst renskega varnostnega pakta, ki ga je sprejela locarna konferenca. Ministrski predsednik Painlevé je radostno poudarjal, da je dosegla

konferenca za vse države zadovoljiv uspeh. Na poročilo o srečnem izidu konference je Painlevé vzkliknil: »Ta dan pomenja historični datum!«

Painlevé je takoj iskreno čestital ministru Briand.

ITALIJANSKO-AVSTRIJSKI INCIDENT PORAVNAN

Rim, 15. oktobra. Listi objavljajo besedilo opravičilnega pisma avstrijskega zunanjega ministra dr. Mataje, ki ga je izročil italijanskemu odpravniku poslov na Dunaju, na podlagi katerega je italijanska vlada, izjavila, da je incident poravnan. »Tribuna« dostavlja, da je italijanska vlada zahtevala, naj avstrijska vlada porabi prvo priliko in tudi v parlamentu zavrne besede poslanca Ellenbogna.

METALLUM
baterije za svetilke

Priprave ČOS za vsesokolski zlet v Pragi

Proglas načelnika Vanička. — Nad 50.000 Sokolov v kroju se udeležijo zleta. — Zleta se udeležijo tudi jugoslovenska vojska.

— Praha, 16. oktobra. (Izv.) Načelnik ČOS Jindra Vaniček je izdal na češkoslovaško Sokolstvo obširen manifest, v katerem se obrača tako na stare sokolske borce, kakor tudi na sokolski naraščaj, da se sedaj s poštrevolnostjo začno pripravljati na vsesokolski zlet, ki se prihodnje leto od 4. do 6. julija vrši v Pragi. Češkoslovaški Sokol je leta 1889. nastopil prvokrat v telovadni areni v Vincennesu. Ta njegov korak je bil prvi korak k pravi svobodi naroda. Na sedanjih zletih naj pride Sokolstvo pripravljeno, da pokaže na zunaj svetu, kako je češkoslovaški narod zaslužil svojo svobodo. Načelnik Vaniček je že od leta 1895. vodja sokolskih prireditelj in zletov. V razgovoru z zastopniki tiska je načelnik Vaniček podal nekatere zanimive podatke o programu sokolskih svečanosti, ki se vrše prihodnje leto v Pragi.

1.) Glavna točka programa na vsesokolskem zletu 1926 bodo telovadne tekme za slovensko sokolsko prvenstvo. Glavni sokolski dnevi so določeni od 4. do 6. julija, tako da prisplo svečanosti na vrhunec baš na predvečer Husovega državnega praznika.

2.) Telovadne tekme in telovadni nastopi se bodo izvajali prvokrat na novem modernem sokolskem stadiju, ki je zgrajen na takozvani »Strahovskij poljani« za strahovskim samostanom (četrt ure od Hradčanov). Tu je bil nekdanj teren za vezbanje vojaštva. Na tem štadiju izjaja posebne za izlet sestavljene proste vaje 14.500 telovadcev.

Svečanega sprejema se udeležijo, kakor je računati po dosedanjih prijavah, najmanj

Problem narodnih manjšin v Evropi

— Ženeva, 16. oktobra. Povodom otvoritve prvega kongresa narodnih manjšin v Evropi je vodja Letišev protestiral proti vsakemu poskusu raznaroditve in je izrekel nado, da bo prvi kongres narodnih manjšin mnogo pripomogel k pravemu svetovnemu miru. Kongres je izvolil zastopnika Jugoslovenov v Italiji posl. dr. Josipa Willana za prvega predsednika.

Kongres je odklonil predlog zastopnika Ukrajincev bivajočih na Poljskem, da naj pride na dnevni red kongresa tudi vprašanje samoodločbe narodov.

— Ženeva, 16. oktobra. (Izv.) Kongres je z odobravanjem sprejel poročilo zastopnika nemške manjšine na Litvanskem posl. dr. Schiemanna kakor tudi njegovo resolucijo, ki naglašja: Zastopstva 33 skupin, predstavljajočih 12 narodnih manjšin s 35 milijoni duš soglasno sprejemajo temeljno načelo: Narodna in kulturna svoboda je ravno tako dobrina, kakor verska svoboda. To načelo naj končno osvoji Društvo narodov za svoje. Vsaka država naj se priglasi, da respektira to načelo in da dovoli narodnim manjšinam kulturni in narodni napredek.

— London, 15. oktobra. (Izv.) V kanadskem parlamentu zborujoča interparlamentarna konferenca je po poročilih iz Ottawe bila včeraj zaključena. Vprašanje narodnih manjšin je bilo eno najglavnejših. V debato je posegel tudi delegat Češkoslovaške senator dr. Brabec, katerega so pooblastile za silno izjavo tudi jugoslovenska, romunska, poljska in grška delegacija. Senator dr. Brabec je v daljšem govoru dokazoval, da narodne manjšine v navedenih državah podajajo inozemstvu neprestano netočne in za te države žaljive pritožbe. To narodne manjšine so nelojalne napram državam, katerim pripadajo in torej ogrožajo mir. Očrtal je kulturni in gospodarsko-politični položaj narodnih manjšin na Češkoslovaškem. Utemeljeval je češkoslovaško agrarno reformo, naglašujoč, da sedaj deli češkoslovaška vlada med narod zemljo, ki

mu je bila ukradena po bitki na Beli gori 50.000 Sokolov in Sokolice v kroju. Udeležba iz inozemstva bo naravnost veličastna. Prišle so prijave že s celega sveta, tako da bo vsesokolski zlet leta 1926. v Pragi nudil sliko ne samo notranje in zunanje sile Češkoslovaške, marveč tudi inozemske telovadnovzgojne kulture.

Po dosedanjih informacijah in poročilih je pričakovati, da bodo na zlet odposlani posebni oddelki jugoslovenske in angleške vojske. V zvezi s tem je treba misliti tudi na udeležbo češkoslovaške vojske.

Junija meseca pred vsesokolskim zletom je v Pragi velik sestanek sokolskega naraščaja.

Borzna poročila

Ljubljanska borza.

Lesni trg.

Tramonti monte po notr. fre. m. 1 vag. 320, blago 320, zaključki 320, late 26, 50, 30.50 monte fre. m. denar —, blago 540, bukovo oglje la. fro. meja —, 88, bukova drva snha fre. nakl. p. 2 vagona denar 19, blago 19, zaključki 19.

ZITNI TRG.

Pšemica domača fre. Lj., denar 265, koruza nova sušena par., sremska p., blago 160, koruza nova okt., nov., dec. 100% kasa pri sklepu, par. slav. p., blago 122.50, koruza nova v storžih par. slav. p., blago 75, koruza defektna par. Zagreb, blago 170, oves hrvaški par. Lj., količina 1 vag., denar 190, blago 190, zaključki 190, otrobi pšen. drobnj b/g gl. vzorca par. Lj., blago 165, fizeol ribičan netto fre. Lj., denar 300, fizeol mandalon netto fre. Lj., denar 280, blago 300, fizeol prepelčar netto fre. Lj., denar 215.

VREDNOTE.

7% invest. pos. iz l. 1921, denar 77, blago 80, 2 1/2% drž. renta za vojno škodo, denar 343, blago 350, Celjska posejilnica, denar 201, blago 202, zaključki 201, Ljubljanska kreditna banka, denar 220, blago 240, Merkantilna banka, denar 101, blago 104, Prva hrvaška štedionica, denar 962, blago 972, Kreditni zavod, denar 175, blago 185, Strojne tovarne, denar 125, blago 126, zaključki 125, Trboveljska, denar 338, blago 348, Združene papirnice, denar 120, Nihag d. d., blago 40, Stavbena d. d., denar 140, blago 150, Sešir, denar 135, blago 144, 4 1/2% zast. l. kr. dež. bke., denar 20, blago 23, 4 1/2% kom. zad. dež. bke., denar 20, blago 23.

Zagrebska borza

Devize: Curih 10.326—10.906, Praha 166.10—168.10, Pariz 250—254, Newyork 56—56.60, London 271.875—273.875, Berlin 13.36—13.46, Dunaj 789—799, Milan 223.57—226.27.

Valute: dolar 55.80—55.90.

EFEKTI.

7% invest. posol. 1921 81, 2 1/2% drž. rente za ratnu štetu 340—345, 342—343, Ljubljanska kreditna 225, Centralna banka 11, Hrv. eskomptna banka 129—130, Kreditna banka, Zgb. 133—134, Hipotekarna banka 73—73.50, Jugobanka 110—112, Prastredionica 950—960, Slavenska banka 45—50, Eksploatacija 50—52, Drava d. d. Osijek 250, Sečerana, Osijek 500—510, Nihag 40, Gutman 380—400, Slaveks 135—140, Slavonija 51—52, Trboveljska 345—350, Union paromlin 445.

Inozemske borze

— Curih, 16. oktobra. Predborza: Beograd 9.20—9.25, Pariz 23.15—23.25, London 25.1025—25.1125, Newyork 518.50—519, Milan 20.65—20.75, Praha 15.33—15.38, Dunaj 72—73.20.

— Trst, 16. oktobra. Predborza: Beograd 44.50—44.70, Pariz 111.50—112, London 120.85—121.10, Newyork 25—25.10, Praha 74.25—74.75, Curih 482—484, Dunaj 266

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1925.

— **Neumestnost.** Po vojni se je razpasla navada neumestnih javnih zbiranj za najrazličnejše, prav pogosto za nobenega vidika upravičljive namene. Zbere se skupina ljudi, nadenejo si ime človekoljubja, podpirne akcije itd., nikjer pa ni nadzorstvenega jamstva glede uporabe nabranega zneska. V Ljubljani bi morala imeti podjetja posebnega vratarja, ki bi samo odpiral in zapiral vrata za nebroj prošnji. — Prav tako malo umestno je javno zbiranje prispevkov za razne skupine državnih nameščenikov, ki ujavljajo te razvade brez vednosti in dovoljenja svojih vrhovnih šefov. Vemo, da so plače za državne nameščenike nižjih kategorij nizke, toda to velja skoro brez izjeme za vse kategorije in nikakor ne gre, da bi imeli za take podpirne akcije posebno prednost one skupine, ki imajo slučajno več posla s strankami. Tudi nastopanje v tej obliki pred javnostjo ni v korist ugleda niti uslužbenec, niti države.

— **Poset naše kraljice v Sinaji.** Kraljica Marija je včeraj odpotovala iz Topole v Beograd in od tu ob 11.30 dopoldne nadaljevala pot v Sinajo k posetu svoje matere rumunske kraljice Marije. Na kolodvoru so se od nje poslovili prometni ministri Anta Radović, poveljnik mesta Beograda general Žečević in načelnik mestne uprave Manojlo Lazarević.

— **Odhod trgovinskega ministra na Sušak.** Trgovinski minister dr. Krajač je odpotoval na Sušak, da na licu mesta prouči tamonjske gospodarske - politične razmere. V nedeljo se vrne v Beograd.

— **Kongres ženske Male antante.** Kongres ženske Male antante se vrši prihodnji mesec v Atenah.

— **Afera nadškofa Saria.** Po poročilu iz Beograda je bila včeraj v znanem ministrstvu konferenca, katere so se udeležili ministri dr. Ninčić, pomočnik Jovan Marković in prvi delegat dr. Janjić. Konferenca je razpravljala slučaj sarajevskega nadškofa dr. Saria. Zdi se, da bo vlada zahtevala od rimske stolice, da odstopi Saria z njegovega položaja, ker vlada ni pri volji trpeti se nadalje njegovo protidržavno delovanje.

— **Svečana promocija Vladimira Mažuranića.** Na zagrebiški univerzi je bila včeraj 15. t. m. dopoldne svečana promocija Vladimira Mažuranića, bivšega predsednika Jugoslovenske akademije znanosti za doktorja prava honoris causa. Vladimir Mažuranić si je pridobil velike zaslug za ustanovitev akademije in nje razvoj, kakor tudi za ustanovitev zagrebske univerze. Avla, vestibul in hodniki univerze so bili polni akademskega in ostalega občinstva. Svečani promociji so prisostvovali dekani vseh fakultet, vsi vseučilišni profesorji, delegacije raznih državnih institucij, zastopniki vseh kulturnih društev, dame visoke družbe, zagrebiški veliki župan, mestni načelnik, zagrebiški nadškof in več jugoslovenskih škofov. Češkoslovaški konzul Para je zastopal praško akademijo znanosti. Starček Vladimir Mažuranić, rojen 1. 1845 v Karlovcu kot sin hrvatskega bana in pesnika »Small age Čengića« Ivana Mažuranića in matere rojene Demeter, se stre znanega dramatika in intendant, je stopil v avlo kmalu po 11. v spremstvu svojega sina odvornika dr. Željka Mažuranića. Svečano promocijo je izvršil senat, obstoječ iz rektorja dr. Perovića, dekana pravne fakultete dr. Dimitrijevića in promotorja dr. Marka Kostrenčiča. Rektor dr. Perović je v svojem govoru očitno odlikovalne zaslug, a promotor dr. Kostrenčič je obitorno govoril o delih Vladimira Mažuranića, promoviranec dr. Mažuranić se je ginjen zahvalil za izkazano čast ter je po končani ceremoniji kot doktor prisegel. Navzoči so Mažuraniću iskreno čestitali.

— **Vprašanje tlačin.** V Beogradu se vrši carinska konferenca, ki se je udeležujejo zastopniki vlade in interesiranih gospodarskih korporacij. Konferenca pregleduje novo avtonomno carinsko tarifo. Na včerajšnji seji je prišlo v razpravo tudi vprašanje tlačin ali »kaldrimine«. Pomočnik generalne carinske direkcije je podal pojasnila, zakaj niso dobile nekatere obične izplačilnih zneskov na tlačinari. Tako ni prejela izplačane tlačnine mariborska občina, ker ni pravočasno izpolnila pogojev, ki jih zahteva zadnji srbski zakon, razširjen na vso kraljevino, zato je tlačina zapadla državi blagajni. Gornja Radgona je izpolnila vse pogoje, toda doslej še ni zaprosila odobrenja pri ministrstvu.

— **Proračun ministrstva za agrarno reformo.** Izdelan je nov proračun ministrstva za agrarno reformo. Načrt proračuna je bil predložen finančnemu ministrstvu, ki ga je mnogo postavk tega ministrstva krašilo, zlasti postavke glede kolonizacije Južne Srbije.

— **Rožarska cerkev na Trsatu.** Po odredbi ministrstva ver se na državne stroške popravi stara romarska cerkev matere božje na Trsatu pri Sušaku. Na Trsat so zlasti romali Notranjci, Dalmatinci in Hrvatje iz Primorja.

— **Iz prosvetne službe.** Za stalno učiteljico v Koprivniku, srez Kočevje, je imenovana učiteljica v Laškem Roza Medić.

— **Iz državne službe.** Ministrstvo pošte in brzojava je priznalo več službenih let, kot so jih imeli prvotno, nastopnim uslužbencom podružnice pošte hranilnice v Ljubljani: ravnatelju dr. Ignaciju Rutarju, pomočniku ravnatelja Ivanu Avseneku, blaginiku Alojziju Potokarju, šefu oddelka Josipu Potokarju, šefu oddelka Josipu Lavriču in uradnikom: Ivanu Planincu, Dušanu Podgorniku, Francu Kramarju, Josipu Florjanci, in Maksu Komarju. Za podlago je

služil pri tem 1. september 1923 kot dan, ko je stopil v veljavo nov uradniški zakon.

— **Iz šolske službe.** Stalni so postali srednješolski začasni profesorji: Josip Kovač na gimnaziji v Novem mestu, Rudolf Groselj na I. državni humanistični gimnaziji v Ljubljani, Fran Ančič na III. realni gimnaziji v Ljubljani in telovadna učiteljica Ljudmila Svetličič na II. realni gimnaziji v Ljubljani. Strokovni učitelj v Mariboru Josip Lampe je imenovan za učitelja na II. deški meščanski šoli v Ljubljani.

— **Velika knjiga o naši ameriški emigraciji.** Kakor znano, se tudi naša država udeležuje velike mednarodne razstave v Filadelfiji ter je ministrski svet v ta namen dovolil 10 milijonov dinarjev. Pri tej priliki izide obsežna knjiga: »Srbi, Hrvati in Slovenci v Ameriki«. V knjigi so razvidno položaj ekonomski, socialni, kulturni in nacionalni problem naših ameriških izseljencev. Knjiga velja v prednaročju 150 Din, v knjigarnah pa 200 Din. Naroča se v vseh knjigarnah.

— **Rojstvo hlo Hugona Wolfa v Slovenjgradu.** Je kupil šostanski tovarnar Fr. Woschnagg. Nemški časopis z veseljem poročajo, da je s tem rojstva hlo velikega nemškega kulturnega delavca ohranjena za večne čase nemški posesti.

— **Štrajk v solarni v Pagu se je sklenil.** Z uspehom delavcev, katerim je povišana dnina za 30 odstotkov.

— **Vse delavnice in prodajalne v Sarajevu morajo biti ob nedeljah zaprte;** to velja za katoliške, židovske, pravoslavne in muslimanske. Tako je odredil veliki župan v Sarajevu. Muslimanski in židovski trgovci so vložili proti temu protekt pri ministru trgovine in industrije.

— **Nenavadno velike tunje so ujeli** ri. oči pri Omisu v Dalmaciji. Nekateri komadi tehtajo nad 100 kg. Riba je bila prodana na splitskem trgu. Najbolji eksemplar pa je nakupil mestni prirodoslovni muzej.

— **Pozor, reducirani invalidi!** Ministrstvo za socialno politiko je pričelo izdajati vsem reduciranim invalidom in družinam padlih vojakov obvestila, zakaj jim je ustavljena pokojnina. Vselej tega je prenehal srednji odbor Udruga vojnih invalidov obveščati prizadete o redukciji, ker se bo odslej vršilo to uradnim putem. V obveščilih pa ministrstvo ne daje nobenih navodil, kako naj prizadeti reduciranci obnove postopanje in kakšne dokumente naj predložijo v dokaz upravičenosti. Izvršilni odbor Udruga vojnih invalidov v Ljubljani opozarja vse svoje člane in članice, pa tudi druge vojn. žrtve, ki so predlagane za redukcijo, naj pripravijo dokumente. Vsa naj se obrne do najbližje podružnice Udruga, kjer dobi natančna navodila za postopanje pri obnovi. Redukcije so izvršene vsled dveh vzrokov: Oni, katerim je specialna komisija pregledala hibe in jih vsled zboljšanja hlb predlagala za redukcijo, morajo obnovljati postopanje le potom spričeval uradnih zdravnikov in novih nadpregledov. Po večini pa temelje redukcije na pomanjkanju dokazov, da izvršajo hibe iz vojne službe; pri vojnih vdovah ali sirotah pa vsled sprememb družinskega stanja. Pri pomanjkanju dokazov je treba predvsem zbrati vse dokumente iz za vojnih let (ne povojnih dokumentov, izdanih že po preračunu). Ako teh ni, je treba dveh prič, ki lahko pod prisego potrdita, ali pa občinsko uverjenje, v najskrajnejšem slučaju tudi izjavo dveh oseb, sorojakov, ki lahko izjavijo ali potrdijo resničnost v sledečih slučajih: kje, kdaj in kako je zadobil reduciranec poškodbo ali bolezen v vojski ali sploh pri vojakih, kje se je zdravil, da je šel zdrav v vojsko in se vrnil bolan ali poškodovan, ali pa da se sploh še ni vrnil. Prošnjo z novimi dokazi je treba vložiti na deželno ali pristojno okrajno sodišče. Sodišča bodo v kratkem dobila vse akte o reducirancih od ministrstva za socialno politiko. Tako nas obvešča Srednji odbor Udruga vojnih invalidov iz Beograda pod št. 6591. — Izvršilni odbor v Ljubljani.

— **V včerajšnji uvodnik se je v italijanskem besedilu vrnilo pri tiskovnih napak,** ki kvarijo smisel. Dotični italijanski stavek bi se moral pravilno glasi: »Come nel 1920 e 1921 spjegavo - invano naturalmente - a gruppi italiani che agivano e spendevano (ne spedevano!) per un (ne usoc!) separatismo croato...»

— **Vzglejdujte se!** V torek 13. oktobra 1925 je organiziral župnik Franc Tomazin iz Sela pri Kamniku obisk stalne higijenske razstave - na vselejmu ter pripeljal večje število, pred vsem ženskih posetnikov. Ljudje so vsi stali že ob pol 2. zjutraj, hodili preko eno uro peš do vlaka ter so bili; že ob pol 7. zjutraj v Ljubljani ter odšli takoj na razstavo. Zavod za socialno higijensko zaščito deke je poslal kot predavateljico go. dr. Kenkovo, a higijenski zavod kot predavatelja dr. Hribarja in dr. Mikiča. Po predavanjih in po razgledu razstave so vrli posetniki odšli na okrepčilo v higijensko točilnico ter se ob 14. odpeljali proti Kamniku. Kulturni delavci in šolski zavodi, posnemajte!

— **Vozni red »Ekspres« - zimska izdaja.** Danes je izšla zimska izdaja splošno priljubljene voz. reda Ekspres, veljavna od 15. oktobra 1925, v jako lični obliki. Ta izdaja vsebuje na novejši vozni red jadranske plovnice in vse spremembe in dopolnila v železniških voz. redih, ki so nastopila od tega časa. Obsega tudi novi zimski vozni red avstrijskih in italijanskih železnic ter najnovejšo tarifo za prevoz potnikov in lesa. Dobiva se na vseh večjih postajah pri potniških blaginjah in v vseh večjih knjigarnah. Cena izdaje Din 10. Knjigarne imajo običajen popust. — Naročila sprejema: Administracija voznega reda »Ekspres« v Ljubljani, Borštnikov trg št. 1. preje Pred igrščem, št. 1

— **Pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice se bo vršil v nedeljo, dne 18. t. m.** ob pol 11. dopoldne v Ptuj v tamošnjem Društem domu. Ljubljanski udeleženci odpotujejo s poštanim vlakom ob 7/6. uri zjutraj. Zborovanje je zaupno in imajo pravico vstopa k zborovanju le oni, ki se izkažejo z izkaznico Pokrajinskega odbora. Ako želi kdo izmed ljubljanskih članov posetiti pokrajinski zbor v Ptuj, ga prosimo, da pride v pisarno Jugoslovenske Matice po tozadevno izkaznico. Vozne olajšave, ki so nam obljubljene od prometnega ministra, pričakujemo vsak trenutek in jih objavimo v sobotnih številkah naših dnevnikov.

— **Udruženje železniških činovnikov** SHS priredi v nedeljo dne 18. oktobra t. l. skupen izlet članstva v Ormož, kjer je po dohodu vlaka v restavraciji g. Bauerja sestane članstva. Zvečer ob 7. uri je družabna prireditev sekcije Čakovec - Ormož - Ptuj imenovanega udruženja, na kateri sodeluje zidanoški okelet in tudi znameniti Serajevski kvartet. Vabljeni so vsi železniški uradniki z družinami in njih prijatelji. Odhod iz Ljubljane v nedeljo dne 18. t. m. z vlakom ob 12.10.

— **Smrtna kosa.** V Lancovu je umrl g. Ivan Dernač, veletržec z lesom. Pokojnik je bil ena najuglednejših oseb v radovljiskem okraju. S svojo podjetnostjo in neumorno delavnostjo si je ustvaril lepo socialno pozicijo. V gospodarskem življenju Gorenjske je igral vidno vlogo in se udeleževal na raznih poljih. Bil je med ustanovitelji lesne industrijske družbe »Belce« v Dovjem, v kateri je poštovovalno sodeloval kot član nadzorstvenega sveta. S politiko se aktivno ni pečal, bil pa je vse življenje odločen narodnjak. Bil je večak v gospodarski stroki in ga bodo kot takega težko pogrešali gospodarski krogi na Gorenjskem. Bodi vsemu, sredi uspešnega delovanja umrlemu možu ohranjen blag spomin!

— **U Beogradu na čišku Obličevog** Vencu 33, i Knez Mihaelove 10, ispod Ruskog Kara, otvara se velegradski urednik Delikates - Restoran sa svim stranim i domaćim prvorazrednim pićem, te prvorazrednim domaćim i stranim delikatesama. Ovo je prvi slučaj, da se u Beogradu otvara ovakve vrste lokal sa svim higijenskim uslovinama po zdravije beogradskog građanstva. Organizator Trifun M. Marković, bivši direktor hotela Sprske Krune.

— **Nenavaden mraz.** Zima je letos nenavaden zgodaj potrkala na vrata. Včeraj ponoči je že pošteno snežilo, danes pa je temperatura padla pod ničlo. Zjutraj je kazal termometer 2 stopinji pod ničlo. Padla je slana, ki je napravila po vrtovih in cvetličnih nasadih veliko škodo.

— **Lilija.** V nedeljo, dne 18. okt. t. l. vsi v Solski dom, kjer uprizaro Udruga vojnih invalidov podružnica v Ljubljani veselo igr. »Tit Grom« in sicer zvečer ob 7/6. uri. Po igri istotam prosta zabava z bogatim sporedom. Sodeluje prvovrstni orkester. Ker je domos prireditve namenjen podpornemu skladu v prireditve božične revnini članom in članicam, prosimo obilne udeležbe. Torej brez razlike vsi k invalidski prireditvi, da pokažete sočutje do revnih vojnih žrtvic, ki so darovali svoje nadržaje v blagor naše domovine. 1774/n

Neobvezno

si oglejte krasno zimsko zalogo obkles in ulstrov pri

Jos. Rojina, Ljubljana

Iz Ljubljane

— **Klerikalci in kaldrimina.** Današnji »Slovenec« priznava, da se Miklošičeva cesta tlakuje iz kaldriminskega fonda in da vsled tega ne obremenjuje občinskega proračuna. Priznava tudi, da je po zakonu mogoče prispevke iz kaldriminskega fonda uporabiti samo za tlakovanje cest in za noben drug namen. On samo pravi, da gerentskemu svetu ne gre nobena zasluga, ker se je posrečilo iz Beograda dobiti ta denar. Pravi tudi, da bi on sploh ne bil načel tega vprašanja, če bi se ne bil gerentski svet pobahal, češ to je njegova zasluga. Toda stvar je drugačna. Mi konstatiramo, da gerentski svet sploh ni povedal, da se tlakuje del ljubljanskih cest s prispevki iz kaldriminskega sklada. Vselej tega se je v Ljubljani zares mislilo, da gre vse na breme mestnih davkoplačevalcev. To okolnost pa je porabil »Slovenec« oziroma njegov dopisnik kot pristen demagog, da je očital gerentskemu svetu, da ne razume socialnih nalog občinske uprave, ker bi se moral denar, ki se troši za asfaltiranje, porabiti za zidanje stanovanjskih hiš. »Slovenec« se je torej zopet enkrat ujel v svojo lastno past in je njegov napad samo služil, da se je zasluga gerentskega sveta razglasila vsemu občinstvu. Kajti tudi to je zasluga, da se je posrečilo dobiti 15 milijonov kron iz Beograda, kojega žepi so, kot to pravi »Slovenec«, po navadi zaprti. Saj se vendar kaldrimina pobira že toliko let in če je blviš občinski svet, v katerem je imel klerikalni informator »Slovenec« glavno besedo, z njo računati, zakaj je moral priti šele dr. Dinko Puc, da je s pomočjo ministra dr. Žerjave in njegovega pomočnika Mohoriča zagotovil ta denar občini?

— **Razsodišče rudarskega zavarovanja v Ljubljani.** Gospod minister pravde je v sporazumu z g. ministrom za šume in rudnike imenoval pri razsodišču rudarskega zavarovanja v Ljubljani za predsednika g. višjega sodnega svetnika Frana Rekarja in za njegovega namestnika g. višjega sodnega svetnika Petra Keršiča v Ljubljani.

Cela vas pred sodiščem

Napad na orožnike v Gornji Bistrici v Prekmurju. — Napadalci obsojeni skupaj na 30 let ječe.

Pred okrajnim sodiščem v Mariboru se je 15. t. m. končala dolgotrajna razprava proti 27 obtožencem iz Gornje Bistrice v Prekmurju. Obtoženci so se imeli zagovarjati radi zločina težke telesne poškodbe, prestopka proti javnemu redu, državi in zakonu. Na obtožni klopi je sedela skoraj vsa vas. Slučaj je že v juniju 1925 razpravljalo porotno sodišče, vendar je bila razprava radi zasiljanja novih prič in nadaljnih poizvedb preložena. Predzgodovina tega slučaja, ki je značilen za takratne razmere v Prekmurju, je sledeča:

Leta 1923 je pobegnil iz mariborske kaznišnice posestnikov sin Janez Balazič. V splošnem se je smatralo, da se je skrivil v svojem rojstnem kraju, vendar ga orožniki navzile vestnemu zasledovanju niso izsledili, ker so ga kmetje skrivali in prikrivali njegovo skrivališče. Nekega lepega dne pa je posestnica Ana Antolin v neki gostilni v Črešnovcih pripovedovala, da se Balazič skriva v skednju posestnika Kuzme v Gornji Bistrici. Med gosti je bil navzoč tudi orožnik Sever, ki je zadevo javil orožniškemu poveljniku Josipu Postružniku v Črešnovcih. Postružnik je skupno s Severjem in Krumpom sklenil, da poizvedujejo tozadevno, preoblečeni v civilno obleko. Še istega dne so se vsi trije orožniki okoli 22. odpravili v Gornjo Bistrico, oboroženi s samokresi. Na križišču pred Gornjo Bistrico so čakali do polnoči, nato pa so odinili proti omenjeni hiši. V temi so zašli na dvorišče posestnika Kreslina, uverjeni, da se nahajajo na dvorišču posestnika Kuzme. Orožnik Postružnik je po že prislonjeni lestvi zlezal na skedenj ter prižgal žepno svetilko. Na tleh je res takoj opazil neko ležečo postavo in meneč, da je zasledovan begunec, je komaj slšno obvestil spodaj stoječo tovariša: »Pst, ga že imamo!« V tem hipu pa se je zdelo orožnikom, da je nekdo skočil na nasprotni strani s sklednja, istočasno pa se je dvorišče napolnilo z vaščani, ki so bili vsi

oboroženi z vilami, krampi in lopatami. Kakor divji so napadli nič hudega sluteče orožnike in jih pobili na tla, ne da bi se ti mogli braniti. Orožnik Postružnik je obležal nezavesten na licu mesta in je kasneje med transportom umrl. Tudi ostala dva sta bila težko poškodovana. Kdo je bil dejanski storilec, se v splošnem kaos n dalo ugotoviti. Prebivalstvo, ki je bolj in bolj naraščalo, je zmerjalo orožnike z lopovi in roparji in jih obdelovalo z brcami in pestmi. Končno so vse tri orožnike zvezali in jih odvedli k županu. Župan je ukazal orožnike privezati na voz, v katerega sta bila vprežena dva konja in ga pogнал. Orožniki so morali teči za vozom, nesrečni Postružnik pa se je zgrudil na tla in voz ga je vlekli za seboj. Šele kasneje je župan odredil, da ga naložijo na voz. Sezer in Krump pa sta morala še vedno teči za njim, zasmehovana in spotoma tepena od vaščanov. V Dolnji Lendavi se je voz ustavil. Tu sta bila orožnika rešena muk, proti županu in vaščanom pa je bilo uvedeno kazensko postopanje. Orožnik Postružnik je v bolnici umrl.

Pri razpravi so se obtoženci zagovarjali, da so menili, da imajo opraviti z vilmici. Ta zagovor pa so ovrgle razne prič, ki so izjavile, da so bili orožniki znani vsem vaščanom. Sodišče se je uverilo o krivdi obtožencev in je izrekli sledečo sodbo: Jurij Borovič 3, Rudolf Kreslin 3, Stefan Tkalec 2 in pol, Andrej Kolenko 2 in pol, Stefan Horvat 2 in pol, Ferdinand Vučko 1 in pol, Josip Tkalec 1 in pol, Josip Gorek 1 in pol, Mihael Bernjak 1 in pol, Martin Zver 1 in pol in Ignac Horvat 1 leto težke ječe. Stefan Tkalec star., Matija Tkalec, Stefan Gorič, Stefan Horvat star., Kalman Vučko, Danijel Vučko, Ignac Gorican, Janez Spiclin, Stefan Zalika, Josip Lobar, Janoš Balazič in Josip Cigan vsi po 8 mesecev ječe. Dalje Stefan Vučko 9, Stefan Rehrič 6 in Josip Cigan mi, na 6 mesecev ječe.

Iz Celja

— **Ljudsko vseučilišče v Celju.** V ponedeljek 19. t. m. ob 20. uri bo predaval v risalnici deške meščanske šole g. abs. tehnik I. Reisner »O radiju«. Vstop dovoljen tudi nečlanom.

— **Opdiranje in zapiranje trgovin.** Ker se nekateri trgovci ne držijo predpisov o zapiranju in opdiranju trgovin in se v tem oziru množijo pritožbe, opozarja gremij trgovcev vse svoje člane, da se imajo vse trgovine opdirati zjutraj točno ob pol 8. uri in dopoldne ob 14. uri, zapirati pa točno ob pol 13. in 18. uri popoldne. Prestopki se bodo kaznovali najstrožje.

— **35letnica svojega bivanja v Gornjem gradu je v četrtek 15. t. m. slavil upokojeni** naučitelj in predsednik Savinske podružnice »Slov. planin. društva« g. Franjo Kocbek.

— **Krojni poduk za krojače, šivilje in** nešivilje potom pošte z učnimi zvezki. Oblast. konces. krojna šola, Židovska 5, Ljubljana. 1771/n

Iz Maribora

— **Smrtna kosa.** V Mariboru je 14. t. m. ob 19. preminul g. Josip Cilenšek, pisarniški vodja v pokuju, star 50 let. Pokojnik je bil zaveden narodnjak. Blag mu spomin!

— **Težka nesreča.** V nedeljo 11. t. m. je v Razvanju padel 10letni učenec Anton Rittner s sklednja na tla in se težko poškodval. Prepeljali so ga 14. t. m. v bolnico, ker se je njegovo stanje poslabšalo.

Sport

Ilija Jadran 4 : 1.

Včeraj popoldne se je na igrišču ASK Primorje odigral drugi halftime svojaesko vsled dežja prekinjene prvenstvene tekme Ilija - Jadran, ki je končala takrat z 1:1. Včeraj je Ilija svojo najpomembnejšo rivala gladko odpravil s 3 : 0. Igra Jadranašev je bila v bistvu mnogo slabša od nedeljske proti Primorju, predvsem je odredka napadalna vrsta, ki nikakor ni bila kos dobrodu koncipiranim halftim in backom Ilije. Tudi krilska vrsta ni zadovoljevala. Kerna na sredi je igral poštvalno in koristno, ne tako stranska halfta, od katerih je bil levi zelo šibek. Vratar Vidmar in bramlec Pečnik sta bila najboljša opora moštvu, vendar bi moral vratar pri boljšem placementu tretji god držati. Ilija je zapustila zelo ugoden vtis. Nadkriljevala je taktično in tehnično Jadranašev, deloma tudi v startu. Napadalni kvintet je pokazal premišljeno kombinacijsko igr. Briljiral je Poduje z vzornim podajanjem žoge in plasiranimi strelji na goal. Izvrtstvo sta mu sekundirala Oman in Zupančič. Leva stran je bila nekoliko šibkejša v začetku, proti koncu igre pa se je popolnoma vrgla. Kritici so čvrsto podpirali forward ter v kaht udušili vsako akcijo črnobelih. Obramba je storila svojo dolžnost. Miklavčič je krasno pariral oster strel Perka. V ostalem ni imel mnogo posla. Goale so zabili: Poduje 2, Zupančič 1. 1. Sodil je g. Strnad objektivno, preziral pa je več foulov in rok.

— **Rapid (Maribor) : Ilija. Ilija odigra** v nedeljo ob 15. 30 po daljšem času zopet tekmo z znanim protivnikom. Mariborski Rapid ima za to srečanje dokaj ugodno izgleda, ker se baš sedaj nahaja v izvrstni formi. V prvenstvu mariborskega okrožja stoji na prvem mestu, med drugim mu je uspelo poraziti dosedanjega mariborskega prvaka SSK Maribor v razmerju 7:2. Kot predigra se vrši ob 14.30 prvenstvena hazenska tekma med Ateno in Ilijo, ki obe ta istotako napeto in zanimivo borbo. 1798

Gospodarstvo

Ing. Milan Šuklje:

Naša industrija in neposredni davki

(Poročilo na V. redni glavni skupščini Zveze industrijcev v Ljubljani.)

Dohodki iz neposrednih davkov tvorijo približno deseti del vseh dohodkov državne proračuna. Razume se, da je industrija deležna še drugih davčnih bremen. Nikake druge dajatve pa nas ne zadenejo tako občutno in ne povzročajo toliko upravičenih pritožb, kakor naš neposredni davki, ki primajo posebej vsako podjetje, vsakega moža. Naše pritožbe gredo proti veljavnim zakonskim določbam o neposrednih davkih, obenem pa tudi proti praksi izterjavanja teh davkov. Znamo dejstvo, da je Slovenija preobremenjena z davki, da takih bremen ne more znesti in da nas ta bremena potiskajo od leta do leta na nižjo stopnjo gospodarske moči. Pa vendar uvaža vsak nov finančni zakon in skoraj vsak zakon o proračunskih dvanajstlinah še nove forme neposrednih davkov. Ko je dvanajstinski zakon iz meseca aprila 1925 vendar prinesel neke olajšave glede posebne pridobitine, se s istim mahom podvojil invalidski davek, na novo uvedel vojno-komorsko doklado ter dve telesni hdelavci. Tako sta nam letošnja dvanajstinska zakona vzela znatno več nego sta nam dala.

Meseca septembra 1924 in zopet meseca januarja 1925 nas je poklicalo Ministrstvo financ na anketo o načrtu zakona o neposrednih davkih. Anketa se je zlasti pečala s posebno pridobitino in je formulirala predloge predstavnikov vseh gospodarskih panog, ki so po tem davku tangirane. Ko je Generalni direktor neposrednih davkov meseca marca 1925 dal obravnavati načrt zakona v tisk, je pridržala prvotno besedilo načrta, ne da bi upoštevala predloge ankete. Ta načrt zakona, tretji po vrstnem redu, se je od prvih dveh načrtov razlikoval v tem, da ne vsebuje davka na delo in davka na imovino, dočim pridržuje ostale naše forme direktnih davkov. Sicer pa se ta načrt ni obravnaval v narodni skupščini, marveč je Ministrstvo financ priredilo četrti zakonski projekt, ki je po časnih vesteh pasiral ministrijski svet in se predloži parlamentu. Novi projekt nam žal ni bližje znan. V splošnem smatramo, da nam davčni zakon, ki enotno velja za vsa država, ne more poslabšati sedanjega položaja. Ne moremo pričakovati, da bi narodni poslanci pristali na to, da se narod v celoti udari s tako visokimi davki, kakor jih sedaj plačujemo mi.

Izkušnja nas uči, da ne smemo preveč naglašati zahteve po izenačenju davčnih zakonov, ker smo doživeli, da so se pač na Slovenijo raztegnile davčne in taksne dajatve, ki so veljale v Kraljevini Srbiji, niso se pa istočasno reducirali prejšnji naši davki, ki jih Srbija ne pozna, tako da nam postopno izenačenje prinaša le občutno škodo.

Pa niti pravilno splošno izenačenje davčnih zakonov nam ne more dati pravičnega razmerja, dokler se izterjavanje davkov vrši pri nas na vse strožji način, nego v ostalih delih kraljevine.

Finančni delegaciji v Ljubljani načelno je odličen strokovnjak in spreten administrator, ki si je od početka sem stavil nalogo, ohraniti nedotaknjen uradniški aparat s starimi dobrimi tradicijami. Ta uradniški aparat po starem kopitu bi morda z vestnim svojim poslovanjem mogel služiti za vzgled vsemu uradništvu naše finančne uprave, pričeni pri Upravi monopolov. Ob-

enem pa naj predstavlja nek unikum, nek anahronizem, ki nima eksistenčne pravice, niti eksistenčne možnosti.

Kakor finančna delegacija od svojih uradnikov zahteva rigorozno izvrševanje zakonskih predpisov in brezobzirno izterjavanje davkov in davčnih zaostankov, tako si je sama nalagala bolestno skrupuloznost v tolmačenju in izvedbi starih davčnih zakonov. S tem je morda res zagrešila neodpusten greh nad našimi slovenskimi kraji.

Stvarno je manjšega pomena, da se pri nas vršijo žepne rubežni ob asistenci žandarjskih bajonetov. Sicer so se menda naši davčni eliti svojčas učili o možnosti uporabe oborožene asistencije v slučaju davčne pobune in splošnih neredov. Danes niso naše prilike tako poostrene, da bi trebalo kiliti orožnike, ki so morda potrebnejši v Rajhenburgu in v Novem mestu. Toda, da moramo danes, — leta 1925 — zahtevati, da naj se bere davčna lestvica za dohodniko v dinarjih in ne v kronah, ne v prepovedani valuti, je anomalija, ki jo je zakrivila naša finančna delegacija. Priznavamo, avstrijski davčni zakoni so bili skrbno pripravljani in so se mogli pravilno izvajati. Davčni zakoni pa, kakršne smo prevzeli iz stare monarhije leta 1818, ne malo niso več zaslužili take pohvale. Leta 1925, so se splošni davčni nalogi nadomestili s kumulativnimi, že takrat je prišla davčna evidenca v popoln nered. Neurejene vojne prilike so povzročile razne pribitke in davke na vojne dobičke, ki se sicer za časa same vojne niti iztirjali niso, ki pa so nas s polno težo zadeli še v poznega mirovna leta. Pravilno bi bilo, da so se avstrijski davčni zakoni, ki naj bi veljali za Slovenijo, očistili vojnih priveskov in spravili v sklad s našimi dejanskimi prilikami zlasti v sklad s spreminjajočo se valuto. Valutne perturbacije so zahtevale elastičnost in uporabi zakonskih določb in ne tisto dobesedno izpolnjevanje vseh prevzetih davč-zakonskih novel in vojnih dekoracij k stari davčnim oblikam.

Pri taki metodi je naravno, da so se deželne doklade kratkoma inkamerirale, da so se tedaj avtonomni dohodki pokrajnih ali oblastev, določeni čisto specialnim lokalnim svrhom, vrgli v veliki skupni kotel. Posledica je, da naše deželne, okrajne in občinske ceste propadajo, dasi bi se mogle z razmeroma malimi sredstvi držati v redu, dočim se v južnih krajih vršijo velike in pa potrebne investicije na račun tekočih državnih dohodkov. Res je narodna vlada v Sloveniji prostovoljno vrgla iz rok tudi vse dohode iz prejšnjega sistema in sama zapustila priposestovane postojanke deželne avtonomije ter se s tem odrekla lastnim davčnim dohodkom. Ni pa bilo neobhodno potrebno, da ji naša finančna delegacija sledi na tako pot. Tem višje hvalo bi si bil zaslužil pogum prvomestnika naše davčne uprave, da je bil črtal deželne doklade ter tako rezerviral potrebne davčne vire deželni ali njenima dedičema, ljubljanski in miriborski oblast.

—g Agentura Narodne banke v Dubrovniku. Glavni odbor Narodne banke je sklenil ustanoviti agenturo v Dubrovniku. V ta namen se je mudil te dni v Dubrovniku generalni ravnatelj Narodne banke dr. Novaković s članom glavnega odbora Gjuričem in inspektorjem Grujevičem. Vodstvo agenture bo poverjeno Dubrovački trgovski banki kot najstarejšemu domačemu denarnemu zavodu, ki si je pridobil največ zaslug za ustanovitev te agenture. To je prvi korak k ustanovitvi podružnice Narodne banke v Dubrovniku.

To in ono

Storm Nielsen prijel

Slov. Narod, je nedavno obširno poročal o drznem vlomilcu Nielsenu, ki se je dolgo norčeval iz policije v Kopengahenu. Nielsena, ki je dva meseca vlekel policijo za nos, so v soboto 10. t. m. v najbolj obljubljenem okraju danske prestolice končno izsledili in aretirali. Nielsen je bil že večkrat kaznovan in letos spomladi je prišel zopet iz ječnice, kjer je pisal povesti in novele. Po osvoboditvi je objubil, da se po boljši in da ne bo več uganjal svojih pustolovčin, če ga pusti policija pri miru. Toda v juliju je izvršil zopet več drznih vlovov. Ko ga je začela policija zasledovati, se je nasečil skrivaj v hiši bivšega policijskega ravnatelja in žival tu mirno v stanovanju ravnateljevih sorodnikov, ki so bili na počitnicah. V hiši policijskega dostojanstvenika si policija seve ni upala iskati zločinca. Nielsen je nemoteno uganjal svoje komedije, pisal je grozljiva pisma raznim danskim funkcionarjem in celo kralju, pojavil se je v cerkvi, v gledališču in se javno norčeval iz policije, ne da bi mu mogli do živga. Policijsko ravnateljstvo je mobiliziralo 60 detektivov, ki so obkolili ves okraj, v katerem je imel vlomilec svoje zavetišče. Toda Nielsen je kljub temu pobegnil na Švedsko, odkoder je poslal policiji in uradništvom raznih listov celo serijo razglednic. 20. septembra je še pisal iz Malonije, na kar so vsi sledovi o njem izginiti.

V soboto ob 11. dopoldne je opazil mladi detektiv Holten v ulici Christiania IX. sumljivega moža, ki je stopil iz neke hiše. Holten se je spomnil, da ima pri sebi dve fotografiji Storma Nielsena. Naglo ju je potegnil iz žepa in ugotovil, da se ujema ta z naznačenim obrazom. Stopil je torej k neznanцу in ga pozval, naj se legitimira. Neznavec se je predstavil pod imenom

Pederson, toda detektiv je zahteval še legitimacijo. Neznavec je potegnil iz žepa več legitimacij in pokazal detektivu eno, na kateri je bilo ime Schröder. Detektiv je sumljivega moža aretiral, ker se je pa vlomilec branil, je poklical stražnike. Kmalu je bil Nielsen pod ključem in še isti dan so ga zasliali. Spočetka je skušal utajiti svoje pravo ime. Policija je ugotovila, da je stanoval vlomilec pri svoji ljubici in da je bil v Kopengahenu že šest tednov. Ko so ga posadili v preiskovalni zapor, je prosil, naj ga takoj izroči sodišču, ker hoče itak vse priznati.

Mehikanski grof — cerkveni tat

V cerkvi sv. Avgušlina v Rimu imajo krasen umetniški kip matere božje »Vergine del Parto«. Na tem kipu je polno dragocenosti velike vrednosti, ki so jih darovali verniki tekom let. Ker je kipe dragocen, mu je priklonjen električni zvonec za slučaj kake tatvine. Cerkev je v zvezi s samostanom. Ob gorenjih oknih, skozi katere se vidi vse cerkvene prostore, so hodniki, po katerih imajo meniški bratje ponoči varstveno službo. V noči 9. t. m. je bilo, kakor po navadi, vse lepo tiho v cerkvi in v samostanu, po hodnikih pa se je premikal na straži se nahajajoč brat Venceslav. Kar naenkrat vidi, ko pogleda skozi okno v cerkev, pri velikem oltarju malo lučko. Čez čas je opazil, da prihaja iz električne svetilke, ki jo nosi človek, kateri se previdno blizu kipu Madone del Parto. Videl je, kako se je oni tuji človek končno približal kipu in naperil nani žarke svoje svetilke, nato pa je začel pobirati s kipa dragocenosti in jih spravljati v žep. Brat Venceslav je nato pritisnil na električno napravo, na kar se je namah razsvetlila vsa cerkev. S seboj je imel revolver, iz katerega je oddal dva strela. Tat se je presrašil, zbežal in izgubil.

Menihi so skočili pokonci in prihiteli gledat, kaj se je zgodilo. Videli so, da je izginilo s kipa več dragocenosti, na kar so začeli iskati tatu po cerkvi. Dolgo je bil ves trud zaman, slednjé so ga našli skritega v prostoru za oltarjem, od katerih je imel ključ. Tat je človek, star okoli 40 let, elegantno oblečen. Pri njem so dobili polno denarja in ponarejenih ključev. Iz dokumentov so razvideli, da se imenuje tat Joseph della Motta, da stane v Milanu v ulici Mazzini in da je doma iz Mehike. Ukradene stvari so mu vse pobrali. Ta della Motta je že 13 let v Milanu z žensko, ki pravi, da je njegova žena. Znal si je pridobiti vstop v razne boljše družine in drugodi. Baval se je z nakupovanjem dragocenosti in marsikje, kamor je posešla beda, pa so jo hoteli skriti, je bil poklican della Motta, da so mu prodali dragulje, nakite in druge take stvari. Živel je udobno in stanoval prvovrstno. Tudi v duhovskih krogih je užival velik ugled in gibal se je okoli prelatov in kanonikov ter si ogledoval vse posebnosti pri italijanskih cerkvah, kjer jih je v izobilju. Na dan pa so prišle parkrat že alarmantne vesti o drznih tatvinah v zgodovinskih cerkvah, iz katerih je izginila ta ali ona dragocenost. Sodi se, da ima te raznovrstne tatvine na vesti omenjeni mehikanski grof. Sestavljal je tudi spis, v katerem je hotel podati zgodovinsko vrednost raznih italijanskih svetišč. Oni odlični krogi, posvetni in duhovni, v katerih se je mehikanski slepar gibal kot velik poštenjak in pobožnjak, so silno presenečeni in ogorčeni. Obeta se zanimiva razprava.

* Rablja ne potrebujejo več. Danska vlada je odgovarjala svojemu rablju s politnim rokom službo, ker ga ne potrebuje več. Že več let obstoji njegovo delovanje samo v lahkem poslu prejetanja mesečne plače. Že nad 30 let ni bilo na Danskem nobene justifikacije, čeprav smrtna kazen oficijelno še ni odpravljena.

„BELCA“, lesna industrijska družba z o. z. Dovje, sporoča tužno vest, da je kruta usoda ugrabila njenega nepozabnega ustanovitelja in člana nadzornega sveta sredi njegovega uspešnega delovanja, gospoda

Ivana Derniča

lesnega industrijalca v Lancovem

Blagega in neutrudljivega pospeševalca industrije ohranimo v trajnem spominu.

Dovje, dne 16. oktobra 1925.

3874

Premog, drva, oglje, briki, koks

ILIRIJA, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame, zajamčeno iz čiste volne čvrste kvalitete in najmodernejših vzorcev razpošilja po jako nizkih tovarniških cenah več nego 40 let kot strog solidno svetovno znano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO,
Palackého třída 12.

Vzorci gratis in franko. Isto tudi privatno.

IV. BRONČIC & Er. REBERNIK

pleškarja in ličarja

Ljubljana, Karel Kotnikova ulica

(baraka za Ledino)

se priporočata cenj. občinstvu. —

Cene zmerno, postrežba točna.

Triletna garancija. 161 L

Damska konfekcija

in modni salon

T. Kunc, Mesni trg,

Blagovi in svila v zalogi.

Najnižje cene! Prvovrstno delo!

Obnovite

naročnino!

Oružje, municija za lov

najglasovitejših njemaških, belgijskih, španjolskih, talijanskih

i. t. d. tvornica, stalno i u velikim količinama

na stovarištu. Za sve naša oružja dajemo pot-

punu garanciju! Trgovci i lo-

vačka društva imadu velik po-

pust! Trazite cijenike, koje ša-

ljem franko!

106/L

Prva jugoslavenska veletrgovina oružja i municije

S. Kočonda -- Zagreb, Preradovićev trg broj 1.

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in socialnem namenu občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitni, doolovanje ter oglašitve strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 10. Najmanjši znesek Din 10

Službe

Modistinja
dobro izurjeno — sprejem. — Dopisi na upravo »Slov. Naroda« pod »Stalno/3868«.

Potnik
večš manufakturne stroke, išče službo v večji manufakturni trgovini. — Ponudbe pod »Potnik/3866« na upravo »Slov. Naroda«.

Go. odična
večša slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika — išče službo v mestu ali na deželi. — Ponudbe pod »Strojepis/3864« na upravo »Slov. Naroda«.

Kupim
Perzijska preproga se kupi. Ponudbe s navedbo velikosti in cene pod »Kupim/3868« na upravo »Slov. Naroda«.

Prodaj

Prodaj
večje število raznih znamk. Ponudbe na upravo lista pod »Znamke/3837«.

Plinski stroj
»Mercedes«, skoro nov, se radi opustitve trgovne cene proda. — Izpraznjenosti na ogled v slašičarni Voltmann, Ljubljana, Prešernova ulica, 3870.

Stanovanja
Odda tri sobe z novim bremenom za mesečni 1000 Din. — Ponudbe pod »1000/3869« na upravo »Slov. Naroda«.

Stanovanje
v Mostah (2 sobi in kuhinja) — zamenjam z enakim v mestu. — Ponudbe pod »Moste/3866« na upravo »Slov. Naroda«.

Angleščina
Miss Farler zopet poučuje. — Pojasnila od 1.—3. ure. Pražakova ul. 3. III. 3845.

Uk v francščini
želi gospod. Dopise s navedbo cene honorarja na upravo lista pod »Francščina/3813«.

Opremljeno sobo

z vso oskrbo oddam soddanemu gospodu. — Dopisi pod »Cistost/3867« na upravo »Slov. Naroda«.

Ne-remičnine

K — ična tvorba
z vsem inventarjem in navodili (recepti) — se ugodno proda. Strokovno znanje ne potrebuje; ugodno tudi za vpokoje. — Vprašanja pod »Tvornica/300/3873« na upravo »Slov. Naroda«.

Pouk

Sl. naroda
Miss Farler zopet poučuje. — Pojasnila od 1.—3. ure. Pražakova ul. 3. III. 3845.

Posojila

Posojilo D 40.000
se išče proti vknjižbi na prvo mesto na vilo ev. lahko dobi pozneje dve prazni sobi. Ponudbe na upravo lista pod »Blizu Ljubljane/0.22«.

Razno

Hrana
Buffet un' — »Dvorec« priporoča okusen obed in večerjo za 15 Din dnevno. 165/L

Krojač

Ivan Magdič,
Ljubljana, Gledališka ulica 7 — se priporoča za jesensko sezono. Angleško blago. 3615

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf HUGON HIBERER Ljubljana, Valvazorjev trg 167/L

Krajcne zastopnike

sprejme velika banka za prodajanje srečk na mesečne obroke proti visoki proviziji. — Ponudbe pod »Sigurna eksistenca/3658« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Otomane

v blagu Din 850.—, afrikanodroci Din 250.— in vse tapetniške izdelke, solidno in najceneje, dobavlja Rudolf Sever, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6 (v hiši mesarja Slamiča). 194/L

Ako se bočes

hitro in bogato poročiti, ne pozabi inserirati v »Slov. Narodu«!